

Zlata ribica

(Ruska pravljica)

Na otoku Bujanu sredi morja je stala majhna stara koča. V koči sta živela ded in babica. Bila sta zelo siromašna. Ded si je spletel mrežo, s katero je lovil ribe. Tako si je služil vsakdanji revni kruh.

Nekoč je ded vrgel svojo mrežo v morje in jo začel vleči. Mreža se mu je zdajci zdela tako težka, da jo je komaj vlekel. Ko jo je izvlekel na suho, je pogledal vanjo. Toda mreža je bila — prazna. Slednjič je zagledal v njej eno samo ribico, in še ta ni bila navadna — ampak zlata.

Ribica ga je prosila s človeškim glasom: »Nikar me ne vzemi, ded, ampak spusti me v morje. Poplačam ti. Kar želiš, bom storila.«

Ded je pomislil, nato je pa rekel: »Ničesar ne potrebujem od tebe, pojdi nazaj v morje!«

Ko je to izgovoril, je vrgel ribo v morje ter se vrnil domov. Babica je vprašala: »Je bil bogat lov?«

Ded je odgovoril: »Ujela se je ena sama zlata riba, pa sem še to vrgel nazaj v morje. Riba me je lepo prosila. Spusti me, je rekla, v morje. Hvaležna ti bom. Karkoli želiš, to bom storila. Ribica se mi je zasmilila. Ničesar nisem zahteval od nje. Spustil sem jo.«

»Ah, ti stari bedak, v roke ti je silila velika sreča, ti je pa nisi znal prijeti!« Babica se je razjezila in začela zmerjati deda od jutra do večera. Neprestano mu je ponavljala: »Prosil bi jo vsaj kruha! Kmalu ne bo niti skorjice, kaj neki boš potem jedel?«

Ded je ni mogel več poslušati. Šel je k zlati ribici po kruha. Ko je prišel do morja, je zavpil z močnim glasom: »Ribica, ribica, ostani z repom v morju, pokaži mi samo glavo!« Riba je priplavala do brega in rekla: »Kaj bi rad, star-

ček?« — »Babica se je razjezila in me nagnala po kruha!« je odgovoril ded. In riba je dejala: »Pojdi domov, pri vas je dosti kruha!« Starec se je vrnil in vprašal babico: »No, babica, ali je dovolj kruha?« — »Kruha je zadosti, toda glej nesrečo. Čeber se je razpočil in zdaj ne morem nikjer prati. Pojdi k zlati ribici in jo prosi za nov čeber.«

Ded je šel k morju: »Ribica, ribica! Ostani z repom v morju, pokaži mi samo glavo!« Riba je prije priplavala: »Kaj bi rad, starček?« — »Poslala me je babica, da poiščem nov čeber.« — »Dobro, dobila bosta čeber«, Komaj se je ded vrnil domov, je stopila babica na prag in ga nagnala: »Pojdi k zlati ribici in jo prosi, naj nama zezida novo kočo. V tej ne moreva več prebivati, saj se že podira!«

Ded je šel k morju: »Ribica, ribica, ostani z repom v morju, pokaži mi samo glavo!« Riba je priplavala, ostala z repom v morju, pokazala samo glavo in vprašala: »Kaj bi rad, starček?« — »Sezidaj nama novo kočo. Babica me zmerja in mi ne da miru. Noče, pravi, živeti v stari koči, ki že razpada.« — »Ne bodi žalosten, starček! Pojdi domov in moli Boga! Vse bo storjeno.« Ko se je ded vrnil, je videl na dvorišču novo hrastovo kočo z izrezanimi okraski. Starka mu je prihitela naproti še bolj jezna nego prej ter ga ozmerjala: »Ah, ti stari bedak, dobil si kočo in zdaj meniš, da je stvar rešena! Ne! Pojdi k ribici in ji povej, da nočem biti več kmetica, ampak vojvodinja, kateri se ljudje klanjajo do pasu in se ji pokoravajo!«

Ko je ded prišel k morju, je zavpil z močnim glasom: »Ribica, ribica, ostani z repom v morju, pokaži mi samo glavo!« Priplavala je riba, ostala z repom v morju, pokazala le glavo in vprašala: »Kaj bi rad, starček?« Ded je odgovoril: »Babica mi ne da miru. Popolnoma je znorela. Noče biti več kmetica,

ampak vojvodinja!« — »Dobro, pojdi domov in moli Boga. Vse bo storjeno!« Starec se je vrnil in videl, da stoji namesto kože kamenita trinadstropna hiša. Po dvorišču tekajo služabniki, v kuhinji ropotajo kuharji, babica pa sedi v dragoceni škrlatni obleki na visokem stolu in zapoveduje. Ded jo je prijazno pozdravil: »Pozdravljena, žena!« Starka je velela: »Ti neroda, kako moreš mene, vojvodinjo, imenovati svojo ženo! Hej, služabniki, odvedite tega kmeta v hlev in ga dobro premikastite!« Takoj so prihiteli ljudje, prijeli deda za jopič in ga odvedli v hlev. Tam so ga hlapci počastili z bičem, da je komaj stal na nogah. Potem je starka postavila deda za služabnika ter ukazala, naj mu izroče metlo, hrano pa naj dobiva v kuhinji. Dedovo življenje je bilo odslej težko. Vse dneve je moral pometati dvorišče.

Kmalu se je babica naveličala novega življenja. Poklicala je k sebi deda in mu naročila: »Pojdi, stari bedak, k zlati ribici in ji reci, da nočem biti več vojvodinja. Cesarica hotem biti!«

Ded je prišel k morju: »Ribica, ribica! Ostani z repom v morju, pokaži mi samo glavo!« Zlata ribica je priplavala: »Kaj bi rad, starček?« — »Moja žena je še bolj ponorela! Noče biti več vojvodinja, ampak cesarica!« — »Pojdi domov in moli Boga! Vse bo storjeno.« Starec se je vrnil domov in zagledal visoko palačo z zlato streho. Po dvorišču so se sprehajali stražniki s puškami, zadaj je bil velik vrt, pred palačo pa je bilo zbrano vojaštvo. Starka je stopila na balkon v spremstvu generalov in plemenitašev, da prisostvuje veliki paradi. Bobni so razbijali, godba je igrala, vojaki pa so kričali: hura!

Babica se je kmalu naveličala tudi tega življenja. Ukazala je, naj poiščejo starca in ga pripeljejo pred njeno veličanstvo. Po dolgem iskanju so ga našli in privedli pred

cesarico. »Pojdi, stari bedak,« je rekla starka, »k zlati ribici in ji reci, da nočem biti več cesarica, ampak morska vladarica, kateri se pokoravajo vsa morja in vse ribe.«

Ded je šel s težkim srcem k morju in zaklical: »Ribica, ribica! Ostani z repom v morju, pokaži mi samo glavo!« Toda zlata ribica se ni prikazala. Starec jo je poklical spet. Ribice ni bilo. Ko jo je poklical tretjič, je morje zašumelo in se vzvalovilo. Do zdaj je bilo sinje in bistro, nenadno pa je potemnelo. Riba je priplavala k bregu: »Kaj bi rad, starček?« — »Babica noče biti več cesarica, ampak morska vladarica, da zavlada nad vsemi morji in ribami!« Ribica ni odgovorila. Vrnila se je v morsko globino.

Ko se je starec vrnil, ni mogel verjeti lastnim očem: o palači ni bilo več sledu. Na njenem mestu je stala majhna stara koča, v njej pa je sedela babica v raztrgani obleki. Oba sta začela živeti svoje staro življenje. Starec je spet lovil ribe, toda nikoli več se mu ni posrečilo, da bi ujel zlato ribico.